UNŬ VISŬ
PE CARPAȚĬ.

de

N. MOREANU.

„Le sommeil a son monde,
„et un vaste domaine d'ètran-
„ges réalités: les songes dans
„leur développement, ont leur
„vie, leurs larmes, leurs dou-
„leurs et leurs sensations de
„plaisir; etc. Que sont les son-
„ges des crèations de l'âme. —
[Le songe par Lord Byron.)

„La vie est un rêve."
(Montesquieu.)

Librariŭ-Editoriŭ George Joanid.

BUCUREȘTĬ.
Tipografia Națională a luĭ J. Romanow et C-nie.
1857.

BIBLIOT
DIN CLUJ

La Sora mea.

Eĭ înkinȣ întîiȣлȣ meȣ deбȣtȣ, kъчĭ în inima eĭ пȣmaĭ, amȣ gъsitȣ totȣ-d'aȣпa ekoȣлȣ simцipiлорȣ meлe; iȣбipea eĭ пȣmaĭ aȣ fostȣ totȣ-d'aȣпa adeвърata mea konsoлaцie шi fepічipe. Aчi пȣmaĭ п'amȣ întîлпitȣ пічĭ odatъ desчепцiea, în inima eĭ пȣmaĭ, amȣ fostȣ totȣ-d'aȣпa sigȣpȣ kъ пȣ вoiȣ fi skimбatȣ пeпtpȣ aлtȣлȣ пічĭ odatъ!...

Dakъ ea apȣ пȣtea sъ dea o singȣpъ din kaлitъцiлe saлe ȣвpaцiȣлȣĭ meȣ, dakъ eksпpesiiлe meлe apȣ пȣtea fi atîtȣ de apmonioase kît вoчea eĭ, atȣпчĭ, O! atȣпчĭ! amȣ fi sigȣpȣ de sȣkчesȣ!...

Dea чepȣлȣ ka вisȣлȣ sъ пȣ fakъ a poшi пe aчeia чe singȣpъ aвȣ kȣpaцiȣлȣ sъ'лȣ ea sȣпt пpotekцia sa!...

Aȣtorȣл.

PROLOGŬ.

> Oh! la muse se doit aux peuples, sans défense
> J'oublie alors l'amour, la famille, l'enfance,
> Et les molles chansons, et le loisir serein.
> Et j'ajoute á ma lyre une corde d'airain.
> (Victor Hugo.)

Мъ întȣрnaseмȣ de maĭ мȣлтȣ timпȣ în Патріа mea, ревъзȣsемȣ іаръшĭ сȣfepinцеле сале; аȣzisемȣ іаръшĭ сȣsпinеле сале че мъ пътрȣndeaȣ, кȣ atîтȣ maĭ мȣлтȣ, къ'mĭ ведеамȣ nimikniчiea шi неnȣtinца de a'ĭ штерџе мъкарȣ о лакрімъ din шiроаеле че'ĭ вежтежеaȣ ображiĭ, ревъзȣsемȣ іаръшĭ. О! gроазъ! пе Ромînĭ în mîiniле челорȣ че'ĭ вîndȣse, сȣfepindȣ фъръ sперанцъ de skъnape!

Ші че'ĭ віеаца, kînd чіnева сȣfepe фъръ съ sпере skъnape? О temniцъ перпетȣалъ шi фъръ марџinĭ, în теневріле къріеа омȣлȣ în zadap кавтъ лȣміna шi лібертатеа сȣфлетȣлȣĭ че singȣре потȣ а'л сȣsцine, пе kînd пъті-

meште шi'ї е în ланцȣрї: moartea kiap, e нȣmaї atȣнчї skъпареа шi fepiчipea aштeптаtъ de чел че sȣfepe, kînd atinџe, totȣ-odatъ корпȣл шi inima; dap kînd moartea н'а пътрȣнsȣ dekît sперанцеле, шi корпȣлȣ e totȣ în viaцъ шi simцitорȣ dȣpepii. O! atȣнчї e o agonie a infepнȣлȣї! e блestemȣлл лȣї Dȣmnezeȣ!

Шi дела чine sъ sперъmȣ skъпареа noastpъ?... Дела ачеї, че ka ниште лiпiтoрї s'aȣ лiпitȣ de sînȣлȣ nostpȣ, шi не sȣgȣ авереа шi sînџеле nostpȣ, пiкътȣръ, пiкътȣръ; kape възîndȣ kъ sînȣpiле noastpe пъstpeazъ înkъ къpiea stpъбȣнъ, aȣ întpodȣsȣ întpe noї konpȣнцiea, otpaва ачеia, че te omoapъ пе неsimцite шi kȣ aшa înлesnipe; дела ачеї че пеmȣлцȣmiцї de a конpȣпе џенерацiea пpezentъ, kaȣtъ sъ конpȣпъ шi пе чеа вiitoape, snpe a fi maї sigȣpї de a peȣшi în планȣлȣ лорȣ infepналȣ, дела чеї че aȣ ȣitatȣ нȣmеле sînџелȣї лор, singȣpa moштenipe че не maї pъmîne din бънȣpiле stpъmoшiлорȣ noштpi, шi singȣpȣлȣ лȣкрȣ kȣ kape не este пеpmisȣ înkъ de a не mîndpi; kapeї вpoeskȣ, sъ fakъ sъ ȣite ачеаsta, шi ла ачеле inimї noбiле, kape înkъ tpesapȣ ла нȣmеле ачеsta, în kape se adъpostешtе înkъ patpiotismȣл, kape singȣpe maї потȣ, прin флакъра лорȣ, a peaпринde ачел sînt

fokȣ în ачелеа în kape ел s'a stinsȣ; deла ачеĭ че, пentpȣ o dekopaџie, saȣ ȣnȣ postȣ, sakpifikъ fъpъ чеа maĭ mikъ mȣstpape a konшtiinџiĭ, dpeпtȣpiле че stpъбȣnii поштpiĭ пe aȣ kîшtigatȣ, пpin џeпeposȣлȣ лopȣ sînџe шi mȣлџimĭ de sȣfepinџĭ; deла ачеĭ în fine, kape 'шĭ apȣ вinde шi Dȣmnezeȣлȣ лopȣ, dakъ ачеasta ле apȣ fi kȣ пȣtinџъ шi kȣ aшa înлesnipe, ka вînzapea a doȣъ miлioane de inimĭ Pomîne!...

O пȣ! Pomînĭ! maptipĭ aĭ dpeпtȣpiлopȣ вoastpe. O пȣ! ачеia пȣ sînt în stape, dekîtȣ a omopî kiap ȣлtimeле noastpe speranџe de skъпape шi a пe пpegъti лanџȣpĭ пepпetȣале!!! -- Depapte de вipepiле ачелеа!... Sъ пe oвiчînȣimȣ kȣ peaлitatea шi sъ п'aшteпtъmȣ peînвiepea noastpъ dekît deла noĭ, deла noĭ singȣpĭ!... Sъ speръmȣ însъ пȣmaĭ în Dȣmnezeȣ; sъ пe плekъmȣ пȣmaĭ înnaintea лȣĭ; sъ pȣgъmȣ пȣmaĭ пe dînsȣлȣ; sъ sȣsпiпъmȣ пȣmaĭ kъtpe dînsȣлȣ, kъчĭ пȣmaĭ ла dînsȣлȣ пъtpȣndȣ џipeteле agonieĭ; пȣmaĭ ел вede adeвъpȣлȣ шi maptipiĭ, шi atȣпчĭ poate întp'o zi, пъtpȣnsȣ de sȣfepinџeле noastpe, ел пe вa tpimite ȣп Sчinion saȣ ȣпȣ Vasingtonȣ kape sъ pedea Pomînilopȣ лiвeptatea, de kape sînt aшa demnĭ! Atȣпчĭ kъlkîndȣ пeste лanџȣpĭ, пe kape ле вop sfъpîma, пpekȣm

Kpistŭ aŭ kълkatŭ пe moapte, вop apъta лȣmiĭ, kъ o пaцic kȣ kaлitъцĭ ka aлe saлe, пȣ moape пiчĭ odatъ; чi, de шi se întîmплъ, înвinsъ de soaptъ, sъ плeчe kaпȣлŭ înaintea skлaвiĭ, e пȣmaĭ ka sъ'шĭ ia aвînd шi пȣtepe, sпpe a o zdpoвi în ȣpmъ!

Пentpȣ aчeasta пȣ'ĭ tpeвȣe dekîtȣa'шĭ пъstpa sentimentȣлŭ dȣpepiĭ înвinцepiĭ, ȣпipe, pъвdape шi kȣpaцiȣ. Timпiĭ din ȣpmъ aŭ doвeditŭ destȣлŭ kъ Pomîniĭ п'aŭ deцenepatŭ înkъ kȣ totȣлŭ, kъ sîntŭ destȣлe inimĭ шi akȣm întpe dînшiĭ, kape пosedъ kaлitъцiлe tpeвȣinчoase лiвeptъцiĭ; aŭ doвeditŭ kъ Pomîniĭ înkъ пosedaŭ fokȣлŭ, шi kъ пȣ лe maĭ tpeвȣea, dekîtŭ fлakъpea!...

Пe kînd, întp'o seapъ aчeste tpiste kȣцetъpĭ okȣпaŭ inima mea; пe kînd ȣп шipŭ de лakpъmĭ inondaŭ oвpажiĭ meĭ шi inima mea se вътea maĭ desŭ шi kȣ maĭ mape пȣtepe, dekîtŭ oвiчпȣitŭ: плoaia лoвea kȣ iȣцime цeamȣpiлe meлe, шi ȣп вînцŭ peчe шi iȣte sȣfлa пpin koшȣлŭ soвiĭ; лȣmînapea mea epa aпpoaпe de finitŭ, шi ostenitŭ de atîtea dȣpepoase шi difepite emoцiĭ, adopmiĭŭ. —

Fine al Prologuluĭ.

I.

Elle étaitde ce monde, ou les plus belles choses
Ont un pire destin.
Et rose elle a vécu, ce que vivent les roses,
L'espace d'un matin. (Malherbes

Dopmeamŏ de maĭ mȣлtŏ timпŏ, d'ȣnŏ somnŏ neodixnitŏ, kînd de odatъ, 'mi se îmfъцiшъ înaintea okiлopŏ, taблoȣлŏ Kapпaцiлopŏ.

Пъpea kъ epeamŏ лa anȣлŏ 18**, o noaпte din чeлe tpiste akoпepea toatъ natȣpa. Лȣna sȣnt infлȣenцa a o mȣлцime de nopĭ negpi aĭ nopdȣлȣĭ, apȣnka asȣпpa aчestopŏ gpъmezĭ kȣ kaпeteлe aлбite, koлoapea naлidъ шi tpistъ a mopцiĭ. Ȣn bîntŏ iȣte шi peчe, kaȣzatŏ de aчeĭ nopĭ, sȣfлa în fȣndȣлŏ пpъпъstiiлopŏ, шi pîdika kȣ fȣpie baлȣpiлe apцintiĭ aлe Пpaxobiĭ, kape tȣpбȣpate, kъȣtaŏ o eшipe шi simцindȣ-se înлъnцate, sfiшieaŏ kîte пȣцinŏ koasteлe aчestopŏ ȣpiaшĭ, пînъ чe în

fine iĭ desпърцеаȣ̆ în difeрite пърцĭ, sfъ-ръmîndȣ̆ mъреցȣлȣ̆ лорȣ̆ лanцȣ̆, întokmaĭ пре-kȣm, kînd kîte o datъ, în inima ȣnȣĭ omȣ̆, se adъnosteшte de maĭ mȣлtȣ̆ timпȣ̆ o maрe sȣfeрinцъ, fъръ ka ea sъ поatъ eшi dintр'în-sa, шi simцindȣ-se înkisъ, kaȣtъ a'шĭ foрma însȣшĭ o eшiрe, îшĭ sfърîmъ пȣцinȣ̆ kîte пȣ-цinȣ̆ înkisoaрea sa, пînъ че întр'ȣnȣ̆ momentȣ̆ tȣрбȣратъ maĭ mȣлtȣ̆, dekîtȣ̆ обiчnȣitȣ̆, o dъ-рîmъ kȣ totȣлȣ̆, însъ ea 'шĭ пъръseшte înki-soaрea, kînd aчeasta a înчetatȣ̆ de a esista. Astfeл nȣmaĭ moaрtea пȣne sfîршitȣ̆ тъkȣteĭ agoniĭ!...

. . . .

Пе kînd. întрistatȣ̆ шi обositȣ̆ de a kon-temпла natȣрa sȣfeрindъ шi eлementeлe întъ-рîtate, kъȣtamȣ̆ ȣnȣ̆ adъnostȣ̆, пріvіреa mea kъzȣ asȣпра ȣniĭ mъnъstiрĭ че domnea vîр-fȣлȣ̆ ȣnȣia din aчestĭ mȣnцĭ.

Zidȣлȣ̆ чeлȣ̆ negрȣ kaрe înkonжȣра aчestȣ̆ лokaшȣ̆ sîntȣ̆, kontрiбȣea mȣлtȣ̆ ла kostȣmȣлȣ̆ de doлiȣ̆, kȣ kaрe eрa înвълȣitъ toatъ natȣрa.

Dȣпъ maĭ mȣлte oрe de osteneaлъ, реȣ-шiiȣ̆ a ажȣnцe ла поaрta aчestȣĭ лъkaшȣ̆, ла kaрe o пȣteрe neste fiрe mъ attръцea.

În чentрȣлȣ̆ kȣрцiĭ, ce рidika mъреցȣ̆ ȣn vekiȣ̆ temплȣ gotikȣ̆, пe kaрe infлȣenцa tim-пȣлȣĭ, nȣ eрa zърitъ, dekît în koлoaрea чea

neagpъ a zidъpiĭ. Aчeasta doвedea ȣpmeлe maĭ mȣлtopȣ sekoлĭ. Însъ kȣпoлa пъpea kъ se înaлцъ kътpe вoлta azȣpie, totȣ kȣ aчeiaшĭ tъpie шi îndpъzneaлъ, ka în чeлe d'întîiȣ tim-пȣrĭ aлe пpimъвepeĭ saлe. Astfeл, kîte odatъ, inima ȣnȣĭ omȣ, ръmîne totȣ aчeiaшĭ, kiap sȣnt aпapinцe пe kape se вede infлȣinцa maĭ mȣлtopȣ шipĭ de anĭ.

Лokaшȣлȣ чeл sîntȣ pesȣna în aчeл momentȣ, de pȣgъчiȣniлe kълdȣpoase, чe adpesaȣ întp'însȣлȣ maĭ mȣлte inimĭ kpedinчoase лa kpeatopȣлȣ omenipeĭ.

O mȣлцime de kandeлe лȣminaȣ întp'însȣлȣ sînteлe imaџinĭ, шi пpin stpimteлe шi лȣngȣeцeлe fepestpe aлe temплȣлȣĭ, apȣnka пe mopminteлe din îmпpeжȣpȣ o лȣminъ tpemȣpîndъ шi fantastikъ, kape se asemъna пpea mȣлtȣ kȣ sпepanцa omȣлȣĭ, лȣminъ kape stpълȣчeшte, însъ nȣ îndestȣлȣ sпpe a pîsiпi kȣ totȣлȣ teneвpeлe ч'o îmпpesopȣ.

În momentȣлȣ, kînd înaintamȣ sпpe temплȣ, kînd simцeamȣ шi eȣ tpeвȣinцa de a peaпpinde în inima mea mъkap o skintee de sпepanцъ, пpiвipea ȣneĭ femeĭ mъ oпpi.

Înцenȣkiatъ пe ȣn mopmîntȣ, întp'ȣnȣ вeшmîntȣ aлвȣ, чe epea fъkȣtȣ maĭ вȣkъцĭ, femeia aчeasta epea de o fpȣmȣseцe чepeaskъ. Ȣn пъpȣ negpȣ шi mape kъdea în neo-

pîndȣiалъ пе албȣлȣ̆ ші potȣndȣлȣ̆ съȣ̆ sînȣ̆, ші ла лȣmina ȣnei kandeлĭ че apdea în вечinъtate, skimба пе momentȣ̆ feцiле. Okiĭ seĭ че ераȣ̆ îndpeпtaцĭ spre черȣ̆ întp'o mȣtъ kontemпларе, se askȣndeaȣ̆ kȣ totȣлȣ̆ sȣбt întinsa ȣmбръ a џeneлорȣ̆ sале челор mapĭ, kape însъ nȣ пȣteaȣ̆ askȣnde doȣъ лакрътĭ че se skȣpaȣ̆ înчet пе ображiĭ seĭ. Gȣpa sa пȣцin întpe-deskisъ, пъреа a fi adeвърata поартъ a edenȣлȣĭ, iapȣ̆ колоареа палidъ a обpажiлорȣ̆ seĭ, atinsъ de лȣmina kandeлiĭ, îĭ da kȣ totȣлȣ̆ апаpinцеле ȣnei fantasme.

Ръmъseiȣ̆ ла вedepea ачештiĭ вiziĭ, maĭ mȣлte ope întp'ȣnȣ̆ ast-fел de ekstazȣ̆, înkîtȣ̆ nȣ simцiiȣ̆ kiapȣ̆ înчetapea pȣgъminteлорȣ̆ ші лiniштеа че ле ȣpmъ.

Жȣna femee din партеĭ nȣ fъkȣ ші ea niчĭ o miшkape, în totȣ̆ timпȣлȣ̆ ачеsta, пъреа kъ nȣ maĭ fъчеа niчĭ o парте din tpista omenipe ші kъ sȣfлетȣлȣ̆ eĭ îшĭ лȣase sбоpȣлȣ̆ dinnpeȣnъ kȣ kȣцетърiле sале în алте pециȣnĭ! O, kîtȣ̆ ȣĭtîndȣ-se чineва ла dînsa ap fi nizmȣit'o; kîtȣ̆ apȣ̆ fi dopitȣ̆ sъ gȣste ȣnȣ̆ singȣpȣ̆ momentȣ̆ ачеia че пъреа kъ simцеа ea atȣnчĭ. Sъ kpeazъ, sъ spepe ші sъ поатъ înkъ a плînџе...

Пе kîndȣ̆ stamȣ̆ nemiшkatȣ̆, kontemплînd'o,

simцiiŭ de odatъ, k'o mînъ mъ atinџe destȣлŭ de tape пе ȣmъpŭ.

Îndatъ mъ deшteптaiŭ din летарџia în kape mъ aflamŭ шi mъ întopseiŭ.

Ȣn вътpîn пpeotŭ sta ла sпателе meŭ.

Îл întpeвaiŭ daka epa елŭ ачела, че mъ atinsese пе ȣmepĭ kȣ aша mape famiлiapitate.

— Da, pesпȣnse ел, am възȣtŭ kъ oape-kape kȣџetъpĭ te пpeokȣпase atîtŭ de mȣлtŭ, înkîtŭ n'aĭ въgatŭ de seamъ kъ opa este înaintatъ, 'kъ totȣлŭ împpeжȣpŭ penaȣzeazъ, m'am gînditŭ kъ n'aш faче ръŭ a'џĭ o adȣче aminte!...

Înџелеseiŭ foapte вine sinifikaцiea kȣвintелор ачеstopa, шi вpeam sъ'л mȣлцȣmeskŭ în tepminĭ foapte pечĭ, пентpȣ osteneaлa че 'шĭ dedese, kînd întopkîndŭ пpiвipiле meле sпpe mopmîntȣлŭ пе kape îmĭ апърȣse жȣпа femee възȣiŭ локȣлŭ goлŭ!... Biziea disпърȣse.

Пpeotȣлŭ че пȣ skъпasse din вedepe miшkapea mea, îmĭ pesпȣnse пpintp'ȣпŭ sȣpîs, kape se пȣtea înџелеџе saŭ ka disпpeцŭ, saŭ ka пietate, шi întopkîndȣ'mĭ sпателе se gъtea sъ плече, kînd eŭ îл oпpiŭ шi adpesîndȣ-mъ kътpe dînsȣлŭ, îi sпȣseĭ în пȣџine kȣвinte чеea че възȣsem, konжȣpîndȣ'л sъ'mĭ esпліче че epea ачеa вizie.

Ел îmї pesпвпse пріпtр'впв алтв sвpîsв ka чел d'întîiв.

În fine nekъжitв mъ ɡъteamв sъ'ї zikв вр'впв kввîntв neплъkвtв, kînd ел se adpesъ kъtpe mine kв aste kввinte:

— Ачеastъ femee epea o neввпъ!

— Біzіеа ачеіа, релвaiв eв, ачеа anџелікъ kpeaтвpъ o neввпъ, asta пв se поate; asta e пeste пвtinџъ.

— Квm вpeї, dap eв îџї pezikв, kъ femeea че aї вът̆вtв, пв e алта dekît sъpmana Лinъ, o neввпъ, пe kape o џinemв înkisъ de maї mвлte лвnї în ачеastъ mъпъstipe.

— Поate ачееа de kape вopвeштї пв este femeia че amв вът̆вtв, adъoɡaї eв.

— Ба kiap ea, kъчї dела sпateле тъв am пвtвtв зъpi foapte вine, atîtв пe dînsa че se afла înџeпвkiatъ пe впв mopmîntв, kît шi efektвлв че пpiвipea eї пpodвsese asвпpъџї

Dвпъ ачeste kввinte ел плekъ; însъ aвia fъkв kîџї-ва пaшї шi пapkъ пъtpвпsв de пietate kъtpe mine se intoapse, шi dвпъ вп momentв de тъчеpe шi îndoiaлъ вpmъ.

— Възв, kъ sъpmana Лinъ a пpodвsв o mape impпesie asвпpъџї; възв іаpъшї kъ ea a kîштiɡatв simпatiea ta, шi kъ aї o вie dopinџъ a kвпoaштe чева de dînsa. Еї вine, fiind kъ azї nimikв пв mъ maї silеште de a

askȣnde istopia вieцii eĭ, îцĭ воiȣ îndestȣлa kȣpiositatea. Dȣte dap лa вanka de лîngъ поартъ шi'mĭ воiȣ цine промisiea.

Пeste kîte-вa momente ne aфлamȣ amîndoĭ пe вanka de лîngъ поартъ шi вътpîнȣлȣ преотȣ înчепȣ ast-feлȣ napaцia sa.

II.

O puissance du temps. o! légères années.
Vous emportez nos pleurs, nos cris et nos regrets,
Mais la pitiė vous prend et sur nosfleurs fannées,
Vous ne marchez jamais. (Al. Musset).

Sînt akȣma kîteва лȣnĭ, dekîndȣ̆ întp'o seapъ, dȣпъ че sfîpшisemȣ̆ pȣgъчiȣnea mea, mъ îndpeпtamȣ̆ în tъчepe spre пoaptъ, ka s'o înkȣiȣ̆ dȣпъ oвiчeiȣ̆.

Zioa aчeia fȣse ȣna din чeлe maĭ gpoзaвe че пoate чineва вedea în mȣnџĭ.

De dimineaџъ o fȣptȣnъ înspъĭmîntъtoape koпpinsese toatъ natȣpa шi nȣ înчetase niчĭ пînъ în aчeл momentȣ̆.

Вîntȣлȣ̆ ȣpла kȣ fȣpie шi pîdika апeлe Праховiĭ, ast-feлȣ̆ înkîtȣ̆ пoaлeлe zidȣлȣĭ mъпъstipiĭ se skълdaȣ̆ întp'înseлe; пomiĭ întokmaĭ ka niшte лeџioane de пъkъtoшĭ лa sosipea opeĭ din ȣpmъ, se kлeteaȣ̆ în spaĭmъ din

ръdъчiniле лор, ші se плекаŭ треmъrîndŭ ла пъmîntŭ; tenеврелe челe maĭ nestrъвътute акопереаŭ toцĭ mŭnцiĭ din прежŭр, ші numaĭ se întрерŭпеаŭ de лumina fŭлџерŭлŭĭ, че kŭ spaĭmъ лumina din kînd în kînd ачest taвлоŭ.

Tŭnetŭл, sgomotŭлŭ апелорŭ fŭrioase ші ŭрлetŭлŭ vîntŭлŭĭ, префъkŭse totŭлŭ întр'ŭnŭ че nелŭmeskŭ ші neînцелesŭ. Întр'ŭn kŭvîntŭ пъреа kъ infernŭлŭ nogorîtŭ пе пъmîntŭ se лŭпta kŭ черŭлŭ.

În timпŭлŭ ачела aвia isвŭknise револŭцiea Гречiлорŭ, ачеа kŭпъ de venin, че пе maĭ fъkŭ sъ gŭstъmŭ политika рŭsъ, aвia se жŭkase челe d'întîiŭ svene din sînџероasъ dрamъ, че maĭ în ŭрmъ префъkŭ patria поastръ în прada fokŭлŭĭ ші a morцiĭ, ші fъkŭ пе adeвъратŭлŭ patriotŭ, sakrifiчiŭлŭ амвiцiĭ ŭnuĭ trъdъtorŭ.

Pomînia înkъ nu въzŭse пе fii eĭ îmпърцiцĭ în doъ taвере inemiче, че se лŭptaŭ ші se omoраŭ între dînsеле, ŭitîndŭ kъ fieште kare лoвitŭrъ a ŭneia în kontra челiĭ лалте era ші o рanъ maĭ mŭлt adŭsъ mŭmeĭ kommŭne, a kъriea se kredeaŭ апърътopĭ, ŭitîndŭ принцiпiŭлŭ kъ ŭnirea faче пŭterea ші kъ numaĭ ŭniцĭ Pomîniĭ пŭteaŭ sъ fakъ a реinviea sekoлiĭ лŭĭ Штefan ші Mixaiŭ!. . . . . . .

Mъ îndрептам dар spre поартъ dŭпъ

kȣmȣ̆ îџĭ sпȣneamȣ̆ maĭ nainte, kîndȣ̆ de odatъ aȣziiȣ̆ ла sпateлe meȣ̆ sgomotȣлȣ̆ ȣпopȣ̆ пашĭ, stъtȣiȣ̆ dap în лokȣ̆, шi întopkîndȣ̆ kaпȣлȣ̆ mъ kъzneamȣ̆ sъ zъpeskȣ̆ пe вizitatopȣлȣ̆ nok-tȣpnȣ̆, kîndȣ̆ o воче mъ întpeвъ:

— Tȣ eшtĭ Паȣлe?

— Dap, pesпȣnseiȣ̆ eȣ̆, sîntȣ̆ Паȣлȣ̆ kъ-лȣџъpȣлȣ̆, dap tȣ чine eшtĭ шi kaȣџĭ ла opa aчeasta?

— Daka tȣ eшtĭ Паȣлȣ̆. n'amȣ̆ tpeвȣin-џъ a'џĭ sпȣne чine sîntȣ̆, kîtȣ̆ desпpe чeea чe kaȣtȣ̆ вeĭ afлa'o, însъ maĭ întîiȣ̆ пpiвeшte; шi în aчeлȣ̆ momentȣ̆ лȣmina fълџepȣлȣĭ, чe пъpea kъ aшtenta aчeлȣ̆ kȣвîntȣ̆, iлȣminъ o-oвpazȣлȣ̆ sъȣ̆ шi pekȣnoskȣiȣ̆ пe kъminapȣлȣ̆ Andpeĭ.

— Eĭ вine, zise eл, mъ pekȣnoшtĭ akȣmȣ̆?

Eȣ̆ pesпȣnseiȣ̆ ла aчeasta stpîngîndȣ'лȣ̆ în вpaџeлe meлe.

— Akȣmȣ̆, ȣpmъ eл, вeĭ afлa шi чe kaȣtȣ̆, askȣлtъ! 'Џĭ adȣчĭ aminte de sigȣpȣ̆ kъ akȣ doȣъ-zeчĭ de anĭ, pekȣnoskъtopȣ̆ пentpȣ o вine-faчepe чe'џĭ fъkȣsemȣ̆ îmĭ жȣpaseшĭ kъ din momentȣлȣ̆ aчeлa пȣteamȣ̆ sъ disпȣiȣ̆ kiapȣ̆ de вiaџa ta.

Eȣ̆ îџĭ pesпȣnseiȣ̆ kъ вine-faчepiлe meлe nȣ лe fakȣ̆ sпpe a fi плъtitȣ̆, шi kъ плata лopȣ̆ чea maĭ џenepoasъ aȣ̆ fostȣ̆ totȣ-d'aȣna mȣл-

цътіреа че inima mea simцеа ла съвîрширеа ънеї asemenea fапtе; ші къ fiindъ пе лîngъ ачеstea повілъ ші авътъ, н'авеамъ требъinцъ de nimikъ. Ачеаsta însъ 'цî амъ zis-о ла 1801; dар azї віъ а'цї реклама ачеia, че'цї амъ реfъzatъ atъnчї, нъ ka о платъ а serвiцiълъї de akъ 20 de anї, чї ka о віne-fачере din партеці.

Еъ нъ-ї adресаiъ dekîtъ о прiвiре, însъ ачеаstъ прiвiре eksпrima maї мъltъ dekîtъ ъnъ шiръ непътъратъ de kъвinte.

— Біне Павле, релъ елъ, ереамъ înkредinцatъ къ inima ta нъ s'a skimbatъ ші къ е totъ ачееа de akъ доъъ-zечї de anї, askълтъ dар!

Sîntъ треї съптъмînї, de kîndъ Ipsilandi аъ intратъ în царъ, deklарîndъ къ віne съ ліберezе atîtъ Gречiа, kîtъ ші Ромînia de жъgълъ Търчiеї. Ереа îndestълъ de ачеа deklараціe ka съ deвiъ челъ маї înfokatъ партiзanъ алъ съъ, ші din ачелъ momentъ жъраiъ а върsа totъ sînцеле meъ sъвt stindарdеле sале.

Dар авiа съвîршisemъ ачеstъ жъръmîntъ мі'мї adъseiъ aminte къ нъ ереамъ ліберъ, ші къ ekzistenца mea ера легатъ de ачееа а fiiчiї меле Ліна.

Авеамъ dрептълъ de а disпъne de віаца mea, însъ нъ ші de а еї.

*

Amestekîndꙋ-mъ în револꙋціе, ера a esпꙋне шi пе fiika mea ла toate прimeждiiле че траце dꙋпъ sine o assemenea întрепрindере, шi kаре tребꙋiea sъ mъ ameninце пе mine нꙋmaĭ!

Ереam dар în чea maĭ dꙋрероasъ позiціе. Sentimentꙋлꙋ patрiotizmꙋлꙋi îmĭ stрiga: Мерџі înainte фъръ a te maĭ ꙋita înaпоi, merџi de morĭ kꙋ mꙋлцꙋmiре пентрꙋ лiберареа църii tале, къчĭ de нꙋ ешtĭ ꙋнꙋ лашꙋ, ꙋn mizерабiлꙋ tръdъtорꙋ.

Inima mea de tatъ îmĭ înфъцiшea пе fiika mea stрънꙋnsъ de пꙋmпалꙋлꙋ вре-ꙋнꙋi лашꙋ, tîрîtъ пе toate ꙋліціле, кълkatъ în пiчіоареле пелецꙋiцiлорꙋ; saꙋ че e maĭ groзавꙋ, desonорatъ în прada Рꙋшinei, în mijлокꙋлꙋ ꙋнꙋi serаiꙋ; tрънindꙋ нꙋmaĭ ka fiekаре momentꙋ sъ блesteme ора че aꙋ възꙋt-о нъsкîndꙋ!...

О везĭ tꙋ! цеаба îmĭ зiчеamꙋ: че о singꙋръ креatꙋръ 'цĭ е maĭ skꙋmпъ dekîtꙋ неatîрнареа църеĭ tале? Ꙋіцĭ dар къ daka цaра ta ва пꙋрta ланцꙋрĭ, ле веĭ пꙋрta tꙋ шi totꙋ че'цĭ е skꙋmпꙋ ціе, шi къ toate ла че aĭ цiнꙋtꙋ tꙋ aчi жosꙋ. Лiбертate, оноаре, глоріе, ворꙋ пері, kîndꙋ орĭ-че sперанцъ de a рекîштiga неatîрнареа църiĭ tале se ва stinце in inima ta.

Atѕnчĭ ворѕ̆ veni dѕрeрiлe, лakрътiлe шi kъinцa, dap пpea tîpziѕ̆! O пpea tîpziѕ̆! kъчĭ торцiĭ пѕ peînviezѕ̆ niчĭ odatъ пe пъmîntѕ̆!...

Ideea чe'mĭ fъkѕsemѕ̆ de soapta fiiчeĭ meле mъ infiopa.

În fine, пe kînd în sѕfepinцa ѕпeĭ ast-feл de agoniĭ epeamѕ̆ gata a sakpifia пe fiikъ пentpѕ patpie, Dѕmnezeѕ̆, speranцa maptipѕлѕĭ, Dѕmnezeѕ̆, чe пpoteџe пe totѕ̆ sѕfepindѕл în пѕmeле adeвъpѕлѕĭ îmĭ dede ideea sъ пѕĭ пe fiika mea întp'o mъпъstipe, ѕnde în sînѕлѕ̆ pелiџieĭ, epea maĭ пeвiолaвiлъ de kîtѕ̆ kiapѕ̆ în вpaцeле tatълѕĭ sъѕ̆!

Epeamѕ̆ dap decisѕ̆ a împлini aчeasta, шi пѕmaĭ pъmъsese gpeѕtate, dekîtѕ̆ în aлeџepea лъkaшѕлѕĭ! Atѕnчĭ 'mĭ adѕseiѕ̆ aminte de tine Пaѕле, шi de mъпъstipea aчeasta чe epea dѕпъ poziцia sa ѕna din чeле maĭ sigѕpe.

Îndatъ mъ îndpeптaiѕ̆ spre tine, шi dѕпъ ѕn dpѕmѕ̆ de tpei ziле iatъ-mъ.

Шtiѕ̆ kîtѕ̆ de mѕлtѕ̆ te eksпѕĭ, înkpedinцîndѕ'цĭ пe Лina, kъчĭ daka kiapѕ̆ partizaniĭ amвiцiosѕлѕĭ Пandѕpѕ̆ apѕ̆ afлa kъ fiika чeлѕĭ maĭ înfokatѕ̆ sepвitopѕ̆ aлѕ̆ пpinцѕлѕĭ Ipsiлandi se afлъ în aчestѕ̆ sîntѕ̆ лokaшѕ̆, a'цĭ fi toцĭ sakpifiaцĭ. Te konжѕpѕ̆ însъ în пѕmeле totѕлѕĭ чe aĭ maĭ skѕmпѕ̆ пe лѕmea as-

ta, în пȣmeле Пatрiei тале шi а memopiї so-
piї тале пріimeште рȣga mea, рȣga ȣпȣї съ-
ракȣ, maї съракȣ dekîtȣ tine пе kîndȣ п'а-
веаї треї miї de леї ka съ'ї daї авідітъџiї а-
челора че жȣdekaȣ пе sopa ta sпре а о skъ-
па de osînda морџiї, къчї toатъ stapea amȣ
sakpifiat' о întpeпpindepiї. Adȣџi aminte de а-
kȣmȣ doȣъ-zечї, de anї, шi веzї daka повіла
ta inimъ îџї пermite а'mї реîmпinџе рȣga. În
momentȣлȣ ачела doȣъ лакрътї рîȣреаȣ пе
ображiї seї.

Eȣ пȣ'лȣ лъsaiȣ а sfîрші ші жȣраї а
îmплini totȣ че'mї чере, mъкарȣ de ашї шti
къ пentpȣ ачеаsta требȣе съ sakpifikȣ ші пе-
mȣpipea sȣfлetȣлȣї meȣ!

— Біпе Павле, îџї mȣлџȣmeskȣ! dȣte
dap ла mopmîntȣлȣ деlа sпателе алтарȣлȣї ші
веї gъsi аколо пе fiika mea înџenȣkiatъ...
Adio! къчї пȣ kpezȣ къ пе maї реведemȣ.

— Îndatъ dȣпъ ачеste kȣвinte disпъpȣ
ші пеste пȣџinȣ sgomotȣлȣ пашiлорȣ съї
înчetъ.

Mъ îndpentaiȣ dap sпpe mopmîntȣлȣ ȣп-
de'mї sпȣsese къmiпapȣлȣ Andpeї къ se aflа
fiika sa. Аколо о gъsiiȣ întokmaї прекȣmȣ aї
zъpit'o astъzї; kȣ singȣpa osебipe къ ia а-
tȣпчї piepdȣse kȣ totȣлȣ simџipiле віеџiї, ші
daka maї întîpziamȣ пȣџinȣ, sȣfлetȣлȣ еї din

превпъ kв рвga sa 'шї арв fi лвatв sворвлв впре черврї, шi п'ашв maї fi gъsitв de kîtв впв kadаврв, saв maї віпе съ zikв; впв, monвmentв fвпеврв!...

Înцепвkiatъ fъръ simцiрї пе ачелв mормîntв: kв okiї eї îndрептацї впре черврї, întр'o твtъ kontemпларе, fъръ а da чеа maї mikъ dovadъ de віацъ, чінева че kв gреv ар fi deosевіt-o de піаtра пе kape se afлa înцепвkiatъ, арв fi krezвtв kъ vede впв анцелв skвлптatв пе вп mормîntв ka съ реаdвkъ aminte kврîndв вітъtoapeї omenipї o флoаре че o îmподовеа шi пе kape krвda seчеръ a морцiї, цeлоаsъ de парfвmвлв eї, o sечераse maї înainte de aї da timпвлв a înfлорі! шi ачеаstъ adвчере aminte ka съ'ї чеаръ o лакрimъ!

О оamenї! о воï че черецї о лакрimъ пептрв впв mормîntв, de че пв въ gîndiцї kъ лакрima пептрв о kреаtвръ че a înveтatв de a simцi, пв e алтв dekîtв o întîрziatъ пікътвръ de роъ, kъzвtъ пе о flоаре вskatъ!

Dар ваї! toatъ fiлosofia втапъ шi kрештіпъ п'арв пвtea съ пе skапе de ваnitatea поаsтръ!

Sîntemв skвmпї d'впв лвkрв піпъ че штiмв kъ лвkрвлв ачела поаte fолоsi kвiва; iар îndatъ че елв пвmaї поаte serві ла пimikв, sîntemв maї mвлтв dekîtв цепероші kв

III.

Si vous m'avez trompé, me rendrez vous la vie
Si vous m'avez dit vrai, m'ouvrirez vous les cieux
Helas! ce beaux pays dont parlaient vos prophétes
Si'l existe là haut se doit être un desert
Vous les voulez trop purs les heureux, que vous faites
Et quand leur joie arrive, ils ont trop soufferent.
Al. Musset.

Sîntȣ akȣmȣ doȣъ-zeчĭ шi doĭ de anĭ, dc kîndȣ eȣ плȣteamȣ înkъ пе очеанȣлȣ mizepiiлорȣ, че пȣmimȣ віаца soцiалъ, шi ȣnde aша de desȣ înekъmȣ sȣfletȣлȣ nostpȣ, че se пierde în aвimȣлȣ întȣnepekȣлȣĭ.

Epeamȣ atȣnчĭ în пȣтерea вîpsteĭ, kȣ toate aчestea пiчĭ odatъ пȣ kȣnoskȣsemȣ алтъ afekцie a inimeĭ, dekîtȣ amopълȣ че aveamȣ пentpȣ o sopъ a mea, singȣpa ръмъшiцъ a ȣneĭ пȣmepoase famiлiĭ.

Трекȣse maĭ мȣлцĭ anĭ, de kîndȣ noi пȣ maĭ tpъiamȣ, dekîtȣ ȣпȣлȣ пentpȣ алтȣлȣ, de

kîndȣ nȣ kȣnoшteamȣ алтъ fepiчipe dekîtȣ a a nȣ пе пъръsi niчĭ ȣnȣ minȣtȣ. Шi пе kînd îmбътatȣ de o fepiчipe аша de лiniшtitъ, ȣi-tasemȣ kȣ totȣлȣ kъ ea epea пpea fpȣmoasъ ka o алтъ afekцie maĭ dȣлчe sъ nȣ o smȣл-gъ din бpaцeлe meлe, пе kînd înчeпȣsemȣ a simцi kъ nȣmaĭ пȣteam tpъi fъpъ dînsa, a-флaiȣ kъ tpeбȣiea sъ mъ пъpъseaskъ Iȣбea шi epea iȣбitъ, simцipea ei însъ nȣmaĭ epea ȣnȣ amopȣ fpatepnȣ ka aчeлa чe пînъ aчi ea îmĭ пȣptase mie. O алтъ afekцie nekȣnoskȣtъ пî-nъ atȣnчĭ пътpȣnsese în inima eĭ, amopȣлȣ!

Пeste пȣцinȣ ea debeni konsoapta ȣnȣĭ omȣ onestȣ, kape o iȣбia din toate пȣtepiлe simцȣpiлopȣ saлe. Пъpъsi dap пpagȣлȣ пъ-pinteskȣ fъpъ însъ de a пъpъsi шi mizepia. Бъpбatȣлȣ eĭ epea totȣ atîtȣ de sъpakȣ kîtȣ шi dînsa.

O възȣiȣ deпъptîndȣ-se de mine; kȣmȣ вede ȣnȣ болнавȣ disпъpîndȣ ȣлtima sa sпe-paнцъ de skъпape, kȣmȣ вede ȣnȣ mapinapȣ disпъpîndȣ пentpȣ totȣ-d'aȣna цъpmȣлȣ nataлȣ, kpedeamȣ kъ n'o sъ почiȣ sъ maĭ tpъieskȣ din aчeлȣ momentȣ! O singȣpъ idee mъ konsoлa пȣцinȣ, kpedeam kъ ea вa fi fepi-чitъ!...

Ka sъ aiбъ mіжлoaчeлe de ekzistenцъ, бъpбatȣлȣ eĭ peȣшi, dȣпъ maĭ mȣлtъ oste

пеалъ, sъ doвîndeaskъ ȣnȣ postȣ de îngpiжi-torȣ алȣ ȣnei moшiї, шi dȣпъ че вîndȣї ka-sa пъpinteaskъ singȣpa ръmъшiцъ a aвepeї noastpe ka sъ плъteskȣ datopiiле че fъkȣ-semȣ kȣ kȣпȣnia шi kълъtopia eї, disпepatȣ de soлitȣdinea în kape ръmъsese inima mea, че de akȣmȣ epea pече пentpȣ totȣ afapъ de dȣpepe! sпepiatȣ de mizepie, kape пȣmaї îmї лъsase пiчї пîinea de toate ziлeлe, въzîndȣ totȣ deodatъ kъ ekzistenцa mea шi sȣfepin-цeлe meлe пȣmaї пȣteaȣ foлosi лa nimenї, kъȣtaiȣ ȣnȣ mopmîntȣ! Întokmaї ka o ko-paвie че вede kъ soapeлe sъȣ s'a înвълȣitȣ în nopї, шi пpeвъzîndȣ fȣptȣna kaȣtъ ȣnȣ poptȣ!...

Dap în momentȣлȣ kîndȣ epeam sъ piepzȣ sȣfлetȣлȣ шi kopпȣлȣ, ekiпажȣл шi kopaвia, ideea ȣnȣї алtȣ mopmîntȣ se înfъцiшъ înaїn-tea mea: Deчizaiȣ sъ îngpoпȣ kopпȣлȣ, skъ-пîndȣ sȣfлetȣлȣ, sъ piepzȣ kopaвia шi sъ skaпȣ ekiпажȣлȣ.

Mъ petpъseiȣ în aчeastъ mъпъstipe, ȣn-de zgomotȣлȣ лȣmeї пȣmaї ажȣnцe лa mine dekîtȣ ka eko алȣ валȣpiлopȣ че în depъpta-pe se sпapgȣ de maлȣ, шi ȣnde tpekȣtȣлȣ шi viaцa soцiaлъ пȣ лe maї întpeвъzȣ dekîtȣ пpin вълȣлȣ вitъpiї!

Mopmîntȣлȣ чeлȣ noȣ, totȣ atîtȣ de pече

ka шi челŭ adeвъратŭ; de шi nȣ пȣtȣ ka aчеsta съ шteargъ kȣ totȣлŭ sȣвeniрȣлŭ трекȣtȣлȣĭ, insъ a върsatŭ пe ръniлe inimeĭ meлe ȣnŭ балsamŭ лinъtорŭ, dîndȣ'mĭ sпeранца ȣneĭ noĭ вieцĭ în вiitорŭ, ȣnde mȣлцĭ kредŭ kъ dȣрeреa e nekȣnoskȣtъ шi fеriчiреa eteрnъ. Пȣцinŭ îmĭ пasъ daka asta пoate nȣ e dekîtŭ ȣnŭ visŭ, eлŭ e aшa de dȣлче, înkîtŭ sîntŭ fеriчitŭ sъ adoрmŭ, kiaрŭ kȣ sigȣранцъ kъ eлŭ nȣ va aвea o deшteптаре.

Шi kîndŭ вiaца noastръ toatъ nȣ e dekîtŭ ȣnŭ шiрŭ de вise, oаре nȣ este maĭ вine ka ȣnȣлŭ din вiseлe aчestea sъ fie visȣлŭ eteрnitъцiĭ? În kazȣлŭ aчesta gъsimŭ o konsoлaцie în kontра лakръmiлorŭ че ne notŭ kaȣsa чeлe-лaлte visȣрĭ aлe вieцiĭ, sпeранца! În kazȣлŭ kontрaрiŭ aвemŭ aчeiaшĭ amъръчiȣne пrodȣsъ de toate чeлe лaлte вise de kаре e kompȣsъ вiaца noastръ, fъръ a aвea sпeранца ȣnȣĭ вiiторŭ maĭ вȣnŭ, шi лinsa aчeшtia neaпъратŭ îndoeшte sȣfеринцeлe noastре, шi atȣnчĭ e maĭ вine sъ пȣe чineva ȣnŭ sfîршitŭ viseлorŭ шi вieцiĭ;

În kazȣлŭ kîndŭ visȣрiлe aчestea, adikъ вiaца aрŭ aвea o deшteптаре, чeĭ че ворŭ kреde întр'însa ворŭ aвea meritȣлŭ a fi преgъtiцĭ лa aчea deшteптаре; iaр чeĭ л'aцĭ ka ȣniĭ че n'aŭ krezȣtŭ întр'însa o ворŭ aвea'o

maĭ dѹreroasъ dekîtѹ kiarѹ viselе че aѹ preчedat'o!...

De mѹлtѹ лokѹiamѹ aчestѹ лokamѹ, kîndѹ întр'o zi ѹnѹ ръвamѹ alѹ sopiĭ meлe veni de mъ deщteptъ din репaosѹлѹ meѹ!

„Îцĭ skpiѹ aчeste pîndѹpĭ, ziчea ea, fъpъ speранцъ însъ ka eлe sъ poatъ ajѹnџe ла timпѹ, ka sъ poчĭ sъ mъ skaпĭ din nepoроchipea че m'a ajѹnsѹ; чeлѹ пѹцinѹ eлe te ворѹ înщtiinцa de soapta mea!... Stъпînѹлѹ moщiĭ пе kape пе aflamѹ, îmĭ fъчea de maĭ mѹлtѹ timпѹ o kѹpte пeвѹnъ, fъpъ ka eѹ sъ'ĭ daѹ вpe odatъ чea maĭ mikъ speранцъ kъ ва пѹtea реѹщi în întрепrindepea sa. Astfeлѹ trekѹse maĭ mѹлtѹ timпѹ, kîndѹ întр'o zi nekъjitѹ de ръчeaлa че eѹ iĭ арътamѹ, mъ ameninцъ kъ daka nѹ voiѹ вpea sъ приimeskѹ o întревedeрe singѹpъ kѹ dînsѹлѹ, eлѹ пе ва isgoni dѹпъ moщie. Nѹ ръspѹnseiѹ nimikѹ ла aчeasta, dekîtѹ pѹgaiѹ пе въpвatѹлѹ meѹ sъ плekъmѹ kîtѹ maĭ îngpавѹ de aчi пе o aлтъ moщie veчinъ, ѹnde ѹnѹ лokѹ de îngpijitорѹ epea vakantѹ.

„De atѹnчĭ înчепѹpъ nepoрочipiле noastpe. Stъпînѹлѹ moщiĭ aflîndѹ kъ пе mѹtъmѹ, щi kъ astfeлѹ пierde чea din ѹpmъ speранцъ de реѹщipe, хotъpî sъ'щĭ ръzвѹne kѹ opiче preцѹ.

„Пeste o sъптъmînъ бъpбatsлš meš, singšpa komoapъ a mea пe пъmîntš, fs assassinatš!... Шi o gpozъвie!... o maлedikцie!... akszatъ de omopîtopsлš sъš, de aчeлš fanapiotš infamš, ka omopîtoape a лsї fsї tipîtъ în înkisoape, šnde aштeптš sentenцa mea kape вa fi moaptea! De чe aчea sentenцъ пs se ekzekstъ maї kspîndš!... De чe пs noчiš sъ пъpъseskš îndatъ aчestš пъmîntš чe'mї aš fostš atîtš de fataлš шi sъ pegъseskš пe konsoapteлe meš лa чepspi, šnde de sigšpš amopsлš nostps вa fi de ажsпsš ka sъ fimš fepiчiцi, шi šnde чeї pъї sîntš despъpцiцi de чeї bsnї!... în zadapš amš воitš sъ dovedeskš kъ akszaцiea este minчinoasъ шi sъ apъtš пe 'adeвъpatsлš ksлпaвiлš!... Ka sъ fie лsate în въgape de seamъ doвeziлe meлe mi s'a чepstš tpeї miї de лeї пe kape пs лe am; шi astfeлš în înkisoape aштeптš moaptea, пentps k'amš îndpъznitš sъ sssцiš fъpъ пatъ oпoapea mea, singšpa aвepe чe este пepmisъ шi sъpaksлsї, singšpa aвepe пe kape omsлš пiepzînd'o, п'o maї пoate pedoвîndi niчї odatъ. O вeзї ts moaptea пentps mine akšmš este maї msлtš dekîtš o fepiчipe. Dap sъ mopš ka o kpimineлъ, sъ mopš лъsîndš assпpъmї gpestatea šneї akszaцiї atîtš de gpozaвe шi atîtš de nedpeпte, sъ ksпoskš omopîtopsлš бъp-

батълъї теў ші съ тоpў fъpъ ка съ почіў съ ръzбъпў moartea sa! О ideea asta тъ їпfiорeazъ ші тъ faче съ креzў къ п'ашї пъtеа съ тъ репаъzеzў кіарў їп морmīntў!.... Dъререа mea пъ поаte fi deskrisъ! Nъ штіў кътў пъ m'a оmоріtў пīпъ акътў! Ўп singъpў лъкръ паре къ тъ maї реціпе пе пъmīntў! о воче кътоsкътъ їmї stpigъ nekontenitў „ка съ почіў тъpi требъе їпtīіў съ тъ резбъпї, алтў-fелў moartea пе ва desпъpці пепtpъ totў-d'аъпа".

„Отълў че'ці ва адъче skpisoapea este ші ел ъпў акъzatў, каре ва fъці ла поапte din їпkisoape, ка съ skaпе de ачееіаші оsīndъ че тъ аштеаптъ.

„Ўлtima sперанцъ че maї їmї ръmīne ешtї tъ! Їпdatъ че веї пріimi ачеаstъ skpisoape, плеакъ ші віпў ачі, къчї daka кіарў пъ веї пъtеа съ тъ diskълпї, ші съ тъ ръsбъпї, чел ў пъціпў съръtapea ta їmї ва da кърaжълў mартipiлорў; іар лакрътіле тале тъ вор faче съ ъітў пъціпў dъререа mea!.. Daka asta е къ пъtinцъ!.... Nъ maї почї кoпtinъa!... лакрътіле їпtъпекў okiї теї!... sъspinele тъ їппеакъ!..."

Nъ почіў espріma че simцііў ла пріimirea ачеstъї ръвашў, singъpў пъ штіў че атў simціtў, штіў пътаї atītў къ ереатў съ піерzў

minцiле, шi kъ пeste tрeї ziле mъ aflamȣ пe ȣлiцiле kaпiталei, палid, рȣпtȣ, kȣ kaпȣлȣ goлȣ, oпрindȣ пe орї-чine întîлneamȣ în kaле'mї ka sъ'ї жȣрȣ шi съ'ї dobedeskȣ kъ sopa mea nȣ e kȣлпaвiлъ, шi kъ daka maї e ȣnȣ Dȣmnezeȣ, ea tреве sъ fie diskȣлпatъ. Mъ реinпiнцeaȣ kȣ dispreцȣ шi вȣzeле лорȣ skъпaȣ kȣвîntȣлȣ „e ȣnȣ певȣнȣ“.

În timпȣлȣ aчesta sentenцa se шi dete; sopa mea ера kondamnatъ ла moapte; шi peste doȣъ ziле тревȣiea sъ se ekzekȣte sentinцa. În zadaрȣ amȣ voitȣ sъ mъ înfъцiшezȣ шi eȣ înaintea жȣdekъцiї, ȣшiле 'mї aȣ fostȣ înkise шi aчeлaшї kȣвîntȣ ера пe toate вȣzeзеле „e ȣnȣ певȣнȣ“! În zadaрȣ amȣ voitȣ sъ прokȣрezȣ жȣdeлȣї sȣmma черȣtъ de dînsȣлȣ sпре a sпȣne adeвърȣлȣ, toatъ ekonomia mea, totȣ че aveamȣ se ȣрka aвia ла o mie de леї.

În sfîршitȣ пentрȣ kȣлmea neпорочiрiлорȣ meле, mъ въzȣiȣ întр'o zi oпритȣ în ȣлiцъ, legatȣ шi kondȣsȣ ла kasa de певȣнї.

Totȣлȣ epea пierdȣtȣ шi пiatpa ȣnȣї mormintȣ 'mї ар fi пърȣtȣ maї ȣшoape în aчелȣ momentȣ, dekîtȣ zidȣpiле ȣneї înkisopї.

Maї mȣлцї mediчї mъ vizitaрь, шi o grozъвie! toцї deklaрaрь kъ sîntȣ în gradȣлȣ чел maї mаре aлȣ певȣнiei! ...

În timпȣлȣ̆ ачesta веni ши zioa fatалъ, веni ши opa пе kape ашĭ fi вpȣtȣ̆ s'o dесъp-tezȣ̆ kȣ totȣ̆ sînцеле meȣ̆, ши пiepzîndȣ̆ kȣ-noштinца авȣseiȣ̆ în adeвъpȣ̆ o krizъ de ne-бȣnie.

Kîndȣ̆ mъ deштеntaĭ нȣmaĭ epeamȣ̆ în a-чea înkisoape de пебȣnĭ, epeamȣ̆ пе ȣnȣ̆ паtȣ̆ ши sopa mea kȣ okiĭ плinĭ de лакръmĭ sta ла kъпъtîiȣлȣ̆ meȣ̆ ши kъȣta sъ mъ peadȣkъ în simцipĭ.

Înkinȣeште'цĭ че amȣ̆ simцitȣ̆ kînd amȣ̆ възȣt'o вie лîngъ mine! minȣtȣлȣ̆ ачела a peskȣmпъpatȣ̆ пе лаpgȣ̆ toate sȣfepinцеле меле opĭ kîtȣ̆ de gpozaве fȣsese! Dap mъ gpъбiĭ a peînkide okiĭ de fpikъ ka ачеasta sъ нȣ fie dekîtȣ̆ ȣnȣ̆ visȣ̆ пе kape deштеnta-pea îлȣ̆ ва goni!

În sfîpшitȣ̆ aflaiȣ̆ kъ нȣ visamȣ̆ kъ so-pa mea epea în adeвъpȣ̆ skъпatъ de ȣnȣ̆ omȣ̆ џспеpoзȣ̆, de kъшinapȣлȣ̆ Andpeĭ, kape fiindȣ̆ întp'o zi de kȣpiozitate ла чepчetapea ачеstȣĭ пpoчesȣ̆ fȣ пътpȣnsȣ̆ de sȣfepinцеле меле, de înoчenца sopiĭ меле, ши dȣпъ dapea sen-tenцеĭ mіжлочі ла Domnȣлȣ̆ de atȣnчĭ gpa-цiea eĭ пpekȣmȣ̆ ши лiбepapea mea din kasa de пебȣnĭ

O kîtȣ̆ de skȣmпȣ̆ плъtimȣ̆ kiap ȣn visȣ̆ de fepiчipe!... Пeste kîteва zилe нȣmaĭ îmĭ

ръmъsese dekîtȣ̆ ȣnȣ̆ mopmîntȣ̆!... nȣmaĭ nȣteamȣ̆ sъ'ĭ daȣ̆ dekîtȣ̆ лakpime infpȣktoase!... mȣpise de dȣpepe!... O!... dap a fostȣ̆ pъzбȣnatъ!....

Kȣ toate aчestea n'a tpekȣtȣ̆ o zi fъpъ ka eȣ̆ sъ nȣ вine-kȣвîntezȣ̆ пе mîntȣitopȣлȣ̆ sopiĭ meлe, n'a tpekȣtȣ̆ o opъ în kape sъ nȣ fi fostȣ̆ gata a'ĭ sakpifiea вiaцa mea.

De шi tpekȣse 20 de anĭ de atȣnчĭ, însъ pekȣnoштinцa mea nȣ se mikшopase kîtȣшĭ de пȣцinȣ̆, de aчeeia kîndȣ̆ kъminapȣлȣ̆ Andpeĭ adȣse пе fiika sa în aчeastъ mъnъstipe, epeamȣ̆ maĭ mȣлtȣ̆ dekîtȣ̆ fepiчitȣ̆ a'ĭ doвedi kъ вîpsta n'a вeштeжitȣ̆ inima mea.

IV.

On n'entendait autour ni plainte, ni soupir!
C'est ainsi qu'il mourut!... si s'etait là mourir!...
Lamartine (mort de Socrate.)

De maĭ mȣлte лȣnĭ жȣna fatъ лokȣia în ꙁinimte aчestȣ лokaшȣ, de maĭ mȣлtȣ timпȣ ea nȣ maĭ konfia imпpesiiлe шi dȣpepiлe saлe dekîtȣ natȣpeĭ, etepnъ konfidentъ a sȣfepinџeĭ! kîndȣ întp'o zi în kȣptea mъnъstipeĭ se apъtъ ȣnȣ omȣ.

Pekȣnoskȣiȣ kȣpîndȣ пe aчestȣ omȣ. Epea kъпitanȣлȣ Pomanȣ, kamapadȣлȣ koпiлъpieĭ meлe.

Eлȣ mъ înшtiinџъ de moaptea лȣĭ Tȣdop komпanionȣлȣ sъȣ de apme, чe mȣpise maptipȣ aлȣ natpiotizmȣлȣĭ sъȣ, asasinatȣ пpin tpъdape de Insiлand.

Maĭ toatъ вanda лȣĭ tpekȣse în pîndȣpi-

ле кълъѕлѕї ѕъѕ, іншелатъ de ачеsta, kapeле ka sъ se diskѕлпе de kpima че sъвîршisе, akѕza пе maptipѕ k' apѕ fi aѕѕtѕ înцелеџере kѕ Тѕрчії, ші kъ пpin ѕpmape ap fi ѕnѕ tpъdъtopѕ! Infamъ impostѕpъ пе kape n'aѕ пѕtѕt-o dobedi nічї odatъ!...

Aѕzindѕ ачеstѕ asasinatѕ, fъpъ boemї 'mї adѕseї aminte de moaptea dѕчелѕї de Engienѕ, moapte totѕ atîtѕ de nedpeantъ ka ші ачеia a maptipѕлѕї nostpѕ, însъ nѕ ші atîtѕ de dѕpepoasъ, kъчї mopmîntѕлѕ maptipѕлѕї nostpѕ epea ші ачела aл kaѕzeї patpii, kъчї asasinѕлѕ sъѕ depapte de a semъna mъkapѕ kѕ ѕnѕ soлdatѕ aлѕ asasinѕлѕї maptipѕлѕї pegaл, џeniѕ kape пemѕлцѕmitѕ a skъпа Fpanџa o fъkѕse domnitoapea ші gpoaza лѕmii! epea ѕnѕ tpъdъtop ѕnѕ fanapiotѕ! Ші astfeлѕ moaptea лѕї Вladimipeskѕ în лokѕ de a fi peskѕmпъpatъ ka ачеia a dѕчелѕї de Engienѕ, пpin fапте de ѕnѕ patpiotismѕ papѕ, пpin o gлopie neaѕzitъ пînъ atѕпчї, tpeвѕia sъ fie avangapda mizepiiлop, dѕpepiлop ші piskѕлѕї ѕпеї mopџї etepne!...

O! adъogъ kъпitanѕлѕ, însъ n'a opвitѕ пе toџї o minчiѕnъ atîtѕ de gpozaвъ!

Toatъ вanda mea a pъmasѕ kpedinчoasъ пѕmeлѕї лѕї Тѕdop. Пpea sлaвъ ka sъ se пѕe faџъ în faџъ kѕ toatъ apmia лѕї Insiлand, ea,

însъ n'a ȣitatȣ̆ kъ sînџеле лȣї Тȣdор чере ръzбȣнаре! ia n'a ȣitatȣ̆ kъ ръzбȣnîndȣ̆ пе аdeвъраtȣлȣ̆ паtріоtȣ̆, ръzбȣнъ ші паtріа лор, înшелаtъ de atîtea орї de ачеste віпере, че нічї odatъ нȣ s'aȣ̆ kȣtремȣраtȣ̆ ла ideea, kъ fъkînd'o ȣнȣ̆ instрȣmentȣ̆ ал амбіџіеї лор, о вор префаче întр'ȣнȣ̆ морmîntȣ̆, fъръ съ ласе чел пȣџінȣ̆ ръмъшіџелорȣ̆ konsолаџіа, kъ морmîntȣлȣ̆ ачела ka ал лȣї kрistȣ̆ ле а asigȣраt о віаџъ eteрнъ în viitорȣ̆! Înkъ ші маї мȣлt нічї odatъ бȣzеле лорȣ̆ нȣ aȣ̆ біне-kȣвîntatȣ̆ ачеstȣ̆ пъмîntȣ̆, пъмîntȣлȣ̆ fъgъdȣінџеї, kape'ї aȣ̆ skъпаtȣ̆, хрънitȣ̆ ші adъпоstitȣ̆ în zіле de nefepічірї, kînd паtріа лор рефȣzа a'ї маї прііmi ла sîнȣлȣ̆ eї de kîtȣ̆ ka skлавї! kîndȣ̆ ачеasta нȣ пȣtea съ ле dea нічї мъkарȣ̆ ȣнȣ̆ морmîntȣ̆!... Dар че zikȣ̆?.. Маї біне! kъчї чіне шtie, daka біnekȣвîntъріле ȣнор бȣze atîtȣ̆ de otръвite, ȣнор inimї atîtȣ̆ de віndȣte, біне kȣвîntъріле Iȣdeї нȣ ар fi adȣsȣ̆ asȣпръне маледikџiea черȣлȣї!...

Шi kîndȣ̆ чінева se gîndeшte kъ s'aȣ̆ gъsitȣ̆ înkъ oamenї destȣлȣ̆ de орбіџї ka съ kреаzъ kъ inваzia fanарȣлȣї de ші не aȣ̆ kaȣzatȣ̆ о мȣлџime de nefepічірї, не aȣ̆ adȣsȣ̆ ші fолоase??? Тoate monȣmentеле sînte, zikȣ̆ eї, че sîntȣ̆ аша de нȣмероase în џара ноаstръ, sîntȣ̆ toate zidite de dînшiї? Мілъ saȣ̆

maĭ вine хȣлъ ачелорȣ oamenĭ! kъчĭ este пeste пȣtinџъ ka чine-ва sъ fie atîtȣ de opвitȣ! Sъ лъsъmȣ kъ челе maĭ mȣлte mъпъstipĭ шi tempлȣpĭ ла noĭ nȣ sîntȣ dekîtȣ monȣmentеле пpin kape Пpinџĭ Pomînĭ aȣ вpȣt sъ konsfinџeaskъ ſaптеле noastpe epoiче; dap шi kiapȣ de se afлъ kîte-ва monȣmente sînte, zidite de fii Fanapȣлȣĭ, шi kiap daka toate aчestea ap fi zidite de dînшiĭ sъ ne adȣчemȣ aminte kъ kpimеле лopȣ, kъ viktimеле лop epaȣ atîtȣ de nȣmepoase, kъчĭ toatъ naџiea intpa în astъ kategopie; înkîtȣ џenepaџiea Iȣdeĭ, плinъ d'ȣnȣ fanatizmȣ totȣ atîtȣ de opвȣ, tot atîtȣ de inokpitȣ ka шi dînsa, kpedea kъ zidindȣ ȣnȣ monȣmentȣ sîntȣ, eĭ вopȣ doвîndi din чepȣpĭ eptape пentpȣ toate aчeste viktime.

Tikълoшiĭ!... Ȣitaȣ kъ Dȣmnezeȣ nȣ se înшeaлъ!...

Ȣitaȣ kъ fiekape sȣsпinȣ алȣ ȣneĭ viktime, epea шi o noъ agonie че лi se пpegъtea în etepnitate, kъ opĭ че monȣmentȣ înълџatȣ de dînшiĭ nȣ epea konsidepatȣ de Dȣmnezeȣ dekîtȣ ka вочea maptipiлopȣ че kema dpeптatea sa!...

Eȣ kȣ вanda mea amȣ хotъpîtȣ sъ mъ tpagȣ aчi în mȣnџĭ, de ȣnde sъ fakȣ din kînd în kînd kîte ȣnȣ atakȣ în пapte apmieĭ лȣĭ Insiлand. Amȣ tъвъpîtȣ întp'o gpotъ ла kîte-

ва sѫte de пашї de ачestѫ лоkашѫ; амѫ venitѫ Паѫле sъ te înштiinцezѫ de поѕiла поаstpъ întpenpindepe шi sъ'цї чepѫ sъ kontpiѕѫї ла о pъzѕѫnape аша de dpеаптъ! Тѫ veї dечiza пе тоцї чеї-лалцї kълѫgъpї sъ anpobizioneze ѕanda mea.

Kîte-ва zile dѫпъ ачеаstъ întpevedepe, kъпitanѫлѫ Pomanѫ, venea pegѫлatѫ ла мъпъstipe de лѫа totѫ че tpeѕѫia ѕandeї sале.

V.

Выхожу одинъ я на дорогу:
Сквозѣ туманъ кремнистый путь блеститъ;
Ночъ тиха, пустыня внѣмлетъ Богу,
И звѣзда съ звѣздою говоритъ.*)
(Лермонтовъ.)

Трекѫсе doъ лѫnĭ dела венirea къпitanѫлѫĭ în вечinъtatea тъnъstirei. Întр'о сеаръ; ѫna din ачеле серĭ, în каре черѫлѫ nаре къ întр'о лimбъ misteрioasъ ворбеште пъmîntѫлѫĭ, întр'ѫna din ачеле серĭ ѫnde парfѫmѫлѫ флорiлорѫ пѫрtatѫ пе арiпiле zефiрѫлѫĭ се înалцъ кътре черѫ ка о тъmîе че пъmîntѫл îĭ трimite, ѫnde лѫna în тоатъ сплеndoарея еĭ каѫтъ съ еклinсеzе леџioaнеле стелелор, фъръ înсъ de а пѫтеа съ ле fакъ кѫ тоtѫлѫ невъzѫte; întокmaĭ ка о паџiе маре че, къѫtîndѫ

*] Sînтѫ singѫрѫ пе drѫmѫ; întре чеацъ лѫчеште о кале de пiатръ, ноаптеа е тъкѫтъ, пѫстietatea аскѫлтъ пе Dѫmnezeѫ шi стелеле ворбескѫ întре еле. (Лермоntoff).

sъ înъбȣшеaskъ kȣ totȣлŭ пе алтеле maĭ miчĭ, se gъseшte kȣ toatъ пȣтереа eĭ непȣtinчoasъ, kъчĭ поate kîte odatъ sъ ле екліпseaskъ пентрȣ ȣпŭ momentŭ, dар пȣ поate stinџe naџioналitatea шi sînџеле лорŭ. Шi în sfîpшitŭ kiар daka чinева ар kpede kъ o asemenea întpeпpindepe ар пȣтеа реȣші вре-odatъ, sъ пȣ ȣite kъ maĭ e шi ȣпŭ soаре, adikъ ȣпŭ Dȣmnezeŭ, kаре ла sosipea аȣропеĭ, o ва fache kiарŭ пе dînsa невъzȣtъ!

Bîntȣлŭ абіа adia îndestȣлŭ ka sъ леџене fрȣnza шi s'o adoармъ. Totȣлŭ репаȣza în natȣръ, afаръ нȣmaĭ de sȣfepinџъ шi Праховъ kаре fъръ înчetаре îшĭ ȣрmezŭ kȣрsȣлŭ лорŭ!

Ереаmŭ ла поаrta mъnъstipiĭ. Пріveamŭ ачеstŭ somnŭ ал natȣpeĭ, че se aseamъnъ aшa de mȣлtŭ kȣ moaрtea noastръ. Ачеіaшĭ tъчере, ачеіaшĭ ръчеалъ, ачеіaшĭ întȣнечime шi ачеіaшĭ gpoazъ. Atîta нȣmaĭ kъ ачелŭ somnŭ авеа o deшtenтаре; iар mȣлџĭ din noĭ se îndoeskŭ daka шi ачела алŭ mормîntȣлȣĭ kondȣче ла o алtъ віаџъ!

Пріveamŭ stелеле, ачеле fлорĭ черештĭ, шi imaџinaџiea mea пъреа kъ регъseшte în fie-kаре din трînsa o imaџine skȣmпъ: аȣzeamŭ mȣрmȣрȣлŭ апеĭ, шi пъреа kъ пiшte воџе kȣnoskȣte inimeĭ меле, îĭ реda sпе-

раница зпеї новъ віеще, зnde ва регъзі fepiчіреа пierdзтъ; Bedeamз зтбреле арборілорз шi'mi пъреа къ ревъzз anii трекзтзлзї mez!

Vъzindз пъmintзлз kape epea ачелашї, dap kape лinsitз de soape nзmaї semъna dekitз зnз kadaвpз, mъ gindiз ла mine, ла віаца mea, simцiї къ еа nзmaї epa ачеiашї, nзmaї пenтpз къ soapeле eї пъminteskз se inвълзise in nopї пenтpз totз-d'азna.

Пe kindз kзfзndatз in adinчї kзцетъpї eї nзmaї askзлtamз dekitз inima mea, че se бъtea kз пзtepe, азziз ла kiцї-ва пашї de mine nішte sзnete apmonioase.

Mъ indpenтaї spre ачелз локз шi ла лзmina лзniї zъpiї пe зnз omз in mantъ neaгpъ че цinea o gitapъ din kape se akomпania. Kзвintеле saле пъреа къ se indpenтaз kъtpe fepeastpa mъnъstipeї, зnde, kз mape mipape, imї adзseї aminte къ локзia съpmana Лinъ.

Eaтъ чееа че amз пзтзтз inцелеце din kintзлз sъз:

„Aштeптз sзбt fepeastpъ. — Noaптea e „dзлче шi apmonioasъ. — Лзna kз pazeле „saле mingie пъmintзлз. — Пapfзmзлз natзpeї te'mбatъ de amopз шi mзpmзpзлз апеї че „kзpъ in лiniште, te adoapme in dзлчї вise!.. „— Koapdeле tpemзpъ sзбt degeтеле meле,

„dap inim'amĭ тремвръ maĭ tape sвбt апъsa-
„pea aштептъpiĭ! — Вібраці koapde apmonios;
„iap tв inimъ înveteazъ!... — Kъчĭ впŏ
„momentŏ înkъ шi вomŏ gвsta fepiчipea!“

„Zвбраці sвnete, sвбраці пе apiпiле zefi-
„pвлвĭ пînъ ла aвzвлŏ eĭ. — Ворвiціĭ de a-
„mopвлŏ meŏ, de sвfepinцеле меле!.... —
„Iap воĭ paze але лвнеĭ, воĭ че mîngîiaцĭ о-
„бражiĭ eĭ, peflektaціĭ imaцinea mea, пвртаціĭ
„sвvenipвлŏ meŏ! — Dap ваĭ! пвmaĭ natвpa
„deskide браціеле sале sвfepinцeĭ! — Кв-
„цetapea mea пвmaĭ поate sъ stpъбatъ zidвл
„чел палtŏ, fepeastpa gpiлiatъ. — Sпepanцъ,
„tв че singвpъ îndвлчeштĭ sвfepinца пв mъ
„пъpъsi! — Da, îmĭ zichĭ tв, înkъ впŏ mo-
„mentŏ, шi вomŏ gвsta fepiчipea!

„Віаца mea пînъ ачі n'a fostŏ dekîtŏ
„впŏ ланцŏ neîntrepвптŏ de dвpepĭ! — Ка ekiпа-
„жвл внеĭ kopъбiĭ че n'a fostŏ пвртatŏ dekîtŏ de
„fвptвnĭ, че n'a вьzвtŏ dekîtŏ впŏ чepŏ în
„nopĭ шi ameninцъtopŏ, шi kape вьzîndŏ în
„вpmъ k'o pazъ a soapeлвĭ, stpъбate gpъ-
„meziле de nopĭ, se kвtpemвpъ de бвkвpie,
„kъчĭ kpede kъ шi пентpв dînsвл a sositŏ о
„zi seninъ! — Ast-felŏ шi eŏ ла ведере'цĭ,
„floape apвnkatъ din чepвpĭ ачі жosŏ, eksпв-
„sъ ла niште kpвzimĭ але soapteĭ че пв
„tpeбвia sъ ажвнgъ пînъ ла înaлtвлŏ tъŏ azілŏ,

„amȣ kpezȣtȣ kъ soapeлe че tpeбȣiea sъ go-
„neaskъ nopiĭ tpekȣtȣлȣĭ meȣ, s'aȣ apъtatȣ!...

— „Dap вaĭ! sпepanцa aчeasta mъ вa
„înшeлa шi ea ka toate чeлe лaлte din tpe-
„kȣtȣ?.. Sъ aшteптъmȣ; ȣnȣ momentȣ înkъ шi
„noate вomȣ gȣsta fepiчipea!....“

„Dap чe aȣzȣ!... Ȣnȣ sgomotȣ?.. Baĭ
„totȣ nȣ e ea, este o пasъpe, чe tȣpбȣpatъ
„din somnȣлȣ eĭ îшĭ ia zбopȣлȣ spre пpъпъs-
„tiĭ. — Lȣna oбositъ de o лȣngъ вegepe, se
„kȣлkъ dȣпъ mȣnцĭ, totȣлȣ în natȣpъ înчene
„a peînвia, пъsъpiлe în kopȣ kîntȣ fpȣmȣseцiлe
„aȣpopeĭ, zioa шtepцe noaптea, шi totȣлȣ s'a
„înвeseлitȣ, nȣmaĭ eȣ, sintȣ tpistȣ sȣбt fepea-
„stpъ, kъчĭ totȣ aшteптȣ! — Вino шi tȣ soa-
„peлe meȣ de pîsineшte întȣnepikȣлȣ din ini-
„mъ'mĭ! Вino шi tȣ de goneшte aчeastъ noaп-
„te atîtȣ de лȣngъ!.... Dap ȣnȣ momentȣ în-
„kъ..... Eatъ fepiчipea!...“.

Omȣлȣ kȣ manta neagpъ чe epea kъпi-
tanȣлȣ Pomanȣ, nȣ aпȣkъ sъ sfîpшeaskъ чe-
лe din ȣpmъ kȣвinte aлe pomanцeĭ saлe, kînd
fepeastpa skîpцiĭ se deskise шi o mipape fa-
ta kъmînapȣлȣĭ Andpeĭ aпъpȣ лa gpiлie.

Întpe amîndoĭ înчeпȣ o konвepsaцie înчet,
kape îmĭ skъпъ kȣ totȣлȣ afapъ nȣmaĭ de kî-
te-вa kȣвinte.

— Da, ziчea ea, eȣ kpezȣ kъ tȣ mъiȣ-

бешtĭ kiapŭ din ачеа zi, ѹnde пentpѹ пpima oapъ m'aĭ zъpitŭ în kѹptea mъпъstipeĭ, dap ла че'mĭ поate sepвi totŭ amopѹлŭ тъŭ, daka tѹ пînъ akѹmŭ пѹ'mĭ aĭ aпъpѹtŭ dekîtŭ ka o вizie. Tѹ kѹпoштĭ toatъ вiaцa mea, tѹ штii kъ sîntŭ fiika ѹпѹia din чеĭ maĭ înfokaцĭ пap-tizanĭ aĭ лѹĭ Ipsiлand, tѹ штii kъ tatълŭ meŭ kombate sѹбt stindapdeлe saлe пentpѹ лiвepa-pea цъpeĭ, tѹ штii dap kъ ka sъ почĭ iѹбi ѹп omŭ astъzĭ, kînd цapa este îmпъpцitъ în doъ taвepe inemiче, îmĭ тpeбѹe maĭ întîiŭ a kѹ-пoaште de че taбъpъ цine ачелŭ omŭ, kъчĭ пiчĭ odatъ inemikѹлŭ tatълѹĭ пѹ вa пѹteа fi amantѹлŭ saŭ konsoapteлe fiiчеĭ. Ka sъ почĭ da ѹпŭ kѹpsŭ лiвepŭ sentimenteлop me-ле, îmĭ тpeбѹe пeaпъpatŭ sъ штiŭ, пѹ чine eштĭ, пѹ ambiцionezŭ ѹпŭ пѹme, пe ka-pe чineвa îл fѹpъ kѹ aшa înлesnipe kiap kînd пѹ'л ape, чĭ ал kѹĭ eштĭ?.... Шi în sfîpшitŭ daka amopѹлŭ тъŭ este totŭ atîtŭ de kѹpatŭ ka ал meŭ, de че atѹпчĭ sъ пѹ'л deklapĭ пъ-pinteлѹĭ Пaѹл, kape singѹp înaintea лѹĭ Dѹm-пezeŭ, пe пoate ѹпi kѹ ачеа лegъtѹpъ sîntъ, пe kape moaptea kiapŭ п'o пoate pѹпe!...

— O! pespѹпse kъпitaпѹлŭ, dѹпъ o mi-къ тъчepe, tѹ пѹ штii kîte dѹpepĭ îmĭ daŭ kѹвinteлe taлe, kъчĭ atѹпчĭ eлe s'ap stinцe пe вѹzeлe taлe, шi tѹ пѹ лe aĭ пpoпѹпцa. A te

îndoi kъ аmорвлš meš este totš atîtš de kвpat ka шi ал тъš, asta e totš atîtš, ka kîndš te aĭ îndoi kъ e впš Dвmnezeš ръzбвпъtорš, kъ отвлš аре о пatpie, kъ sвfере, шi k'ape впš морmîntš!....

Мъ întpeбĭ ал kвĭ sîntš, da oape поate fi чiпе-ва а алtš kвĭва dekîtš ал пatpieĭ sале?

Впš жвръmîntš mъ siлеште а пв'џĭ sпв-пе чеiа че sîntš, пîпъ in momentвлš în kape воĭ îmплiпi kв fiделitate о веke datopie, а-твпчĭ atîtš înaintea лвĭ Dвmnezeš kîtš шi а oameпiлорš îцĭ воiš da пвмеле meš fъръ па-тъ шi ретвшkape!.,.

Dвпъ ачeste kввiпte koпвepsaџia iаръшĭ пвmaĭ ажвпџеа пîпъ ла авzвлš meš.

Fъръ воemĭ îmĭ adвseiš aminte de kв-вiпtеле челе din вртъ але kъпitaпвлвĭ „Оapе поate fi чiпева ал алt kвĭва dekîtš ал пatpieĭ sале?" Da, însъ de mвлте opĭ tpъdapea а лвat maska пatpiotizmвлвĭ, de mвлте opĭ еа а în-шелatš iпimiле челе maĭ повiле, челе maĭ sin-чере шi челе maĭ девваte! Шi atвпчĭ ачеs-tea аš datš пatpii ловiтвра de moapte kв mî-па kв kape kpedeaš k'о апъръ! Atвпчĭ еĭ аš fostš de плîпsš, dap пiчĭ odatъ destoĭпiчĭ de ертape!...

Пвцiпš îĭ пasъ впвĭ ръпitš, daka pana sa e kaвzatъ din џрешеалъ saš kв преквџе-

tape, елŏ totŏ че щtie e kъ ea îл ва omopî, totŏ че maĭ поate faче, e sъ блesteme mîna kape'ĭ a kaȣzatŏ ачea panъ!....

Kîndŏ патpia e плinъ ka ȣnŏ очeanŏ de stînчĭ askȣnse, adeвъpatȣлŏ патpiotŏ ka ȣnŏ вȣnŏ kълъtopŏ nȣ тpeбȣe sъ fakъ ȣn пasŏ, fъpъ maĭ întîiŏ sъ'щĭ deskizъ okiĭ asȣпpa kondȣkъtopȣлȣĭ че'щĭ a aлesŏ. Oape aчesta a datŏ пpin tpekȣtȣлŏ sъŏ dobezĭ netъgъdȣite de патpiotizmŏ щi onoape, oape kȣnoaщte difikȣлtъцiлe че ва întîmпina întp'o kълъtopie atîtŏ de gpea, щtie eл oape kaлea пe kapeлe ap пȣtea eвita saŏ komбate kȣ maĭ mȣлtъ înлesnipe! opĭ omȣлŏ aчesta n'ape tpekȣtŏ, saŏ aчesta e komпȣsŏ de doъ kȣвinte, жafŏ щi tpъdape!... Opĭ omȣлŏ aчesta kȣ toatъ бȣna voinцъ se поate пiepde atîtŏ пe dînsȣлŏ kîtŏ щi пe чeĭ че se вop înkpedinцa îndъpъtniчiеĭ saлe ka ȣnȣлŏ че nȣ e destȣлŏ de kȣpaцiosŏ щi destȣлŏ de famiлiapizatŏ kȣ întpeпpindepea sa; saŏ omȣлŏ aчesta sȣбt maska kondȣkъtopȣлȣĭ, askȣnde oбpazȣл tpъdъtopȣлȣĭ, kapeлe ka sъ kîщtiцe înkpedepea ta, te ажȣtъ sъ eвiцĭ kîteва stînчĭ, ka în minȣtȣлŏ kîndŏ te вeĭ kpede afapъ din пpimeждie; sъ te лoвeaskъ de чea dîn ȣpmъ щi чea maĭ пpimeждioasъ, ȣnde te zdpoбeщtĭ în бȣkъцĭ,

ші ръмъшіцеле tале sintѣ арѫnkate în мîîni-ле піраціlорѣ!...

O da! чінева требѫе sъ нѫ ѫite kъ ka sъ fie ал патріеі sале нѫ требѫе sъ fie ал німѫлѫі алтѫіa, kъчі нѫмаі astfелѣ іі поate fi de аде-вържtѣ foлосѣ, нѫмаі astfел e în maі пѫцінѣ piskѣ de a'і прӗgъti ѫнѣ мормîntѣ!... Ші kiap kindѣ елѣ ар ведеа kъ пашіі seі шовъеskѣ, ші kъ аре требѫінцъ неапърatъ d'ѫнѣ kon-dѫkъtорѣ, atѫнчі daka în inima sa респіръ а-девърatѫлѣ patріotizmѣ s'o konsѫлte! ші daka ші asta нѫ'і ва ажѫнце, atѫнчі ǵъseaskъ în ǵръmadъ ѫнѣ омѣ, ал kъpѫia trekѫtѣ ръs-пѫnde de віітoрѣ, ал kъpѫia patріotizmѣ ші штіінцъ meрітъ înkpedepea ѫнѫі омѣ onestѣ, ѫнѣ ом în fine пе kape inima ta singѫръ 'ці'л поate арътa!... Ші atѫнчі întîлnindѫ'лѣ, повъцѫеш-tete kѫ dînsѫлѣ!....

De odatъ se аѫzi ѫнѣ signaлѣ че пъреa kъ віne dintр'o пръпastie вечінъ. Kъпіtaнѫлѣ tresърі, ші fъръ a маі ръsпѫnde ла ворбеле жѫнеі fete, se înвълѫі în manta sa ші disпъ-рѫ репеde sпре ачелѣ лоkѣ.

Жѫна fatъ tresърі ші ea; пъреa kъ sig-наlѫлѣ ачеsta іі dedese пресimцірeа ѫнеі не-tерічірі... Пріві înkъ în neastîmпърѣ kîtва timпѣ în ѫрма лѫі, skoase ѫнѣ sѫsпінѣ, ka kînd ар fi врѫt sъ zikъ, eatъ fерічіреа mea

че se піерde пенtрв totš-d'авna, ші înkizîndš fереаstра, naturа peadорmі din noš.

Ереamš gata а реіntра în kiлia mea, kîndš възвї k-о втбръ sъ stpekoaръ пе поарta mъпъstipei.

Totš че аvzisem пв aцiцase пвцinš kвpiozitatea mea, de ачеia възîndš kъ втбра înainteazъ totš sпре ачелš локš, пе вnde disпървse kъпitanвлš; mъ dечizaї а о врmа.

VI.

Pauvre enfant? tu pleurais; sur ta bouche adorée
Tu laissas tristement mes lèvres se poser,
Et ce fut ta douleur qui reçut mon baiser
Telle je t'embrassai, froide et decolorée,
Telle, deux mois aprés, tu fus mise au tombeau.
Telle ô ma chaste fleur tu t'es évaonuie.
Ta mort fut un sourire aussi doux que ta vie,
Et tu fus rapportée à Dieu dans ton berceau.

Al. Musset.

Коборîiѕ maĭ mѕлцi mѕnцĭ, aѕzii de maĭ mѕлte opĭ sѕnt пaшiĭ meĭ zgomotѕлѕ ѕneĭ nieтpe, че se pѕпea din sînѕлѕ mѕnцiлopѕ шi kъdea kѕ penezivivѕne în пpъпъstiĭ, întokmaĭ ka ѕnѕ sѕfлetѕ, че atinsѕ de demonѕ se kѕfѕndъ în aвimѕлѕ întѕnepikѕлѕi, de maĭ mѕлte opĭ epeamѕ sъ ѕpmezѕ шi cѕ aчeлe пieтpe, de maĭ mѕлte opĭ simцiiѕ d'asѕпpa kaпѕлѕĭ meѕ apiпiлe gpeлe aлe вѕлtѕpiлopѕ че kѕ mipape se вedeaѕ tѕpвѕpaцĭ în îmпъpъ-

ціїле лорȣ, ші кътаȣ ȣнȣ azілȣ maĭ невіо-
лабілȣ... Kînd de odatъ zъpiĭ къ mъ aflamȣ
în dpenтȣлȣ ȣneĭ gpote.

În totȣ timпȣлȣ ачеsta ȣmбpa че ȣpmam
нȣ se ȣitъ mъкapȣ odatъ înanoĭ, întokmaĭ ka
ȣнȣ omȣ че fiindȣ npea okȣпatȣ de npezentȣ,
ȣitъ kȣ totȣлȣ tpekȣtȣлȣ!

În mіжлokȣлȣ gpoteĭ apdea ȣнȣ mape
fokȣ, împрежȣрȣлȣ кърȣia se aflaȣ adȣнaцĭ
maĭ mȣлцĭ oameni înapmaцĭ. Вешmintеле лорȣ
ерaȣ плine de sînџe, ші въzîndȣ чinева o-
кȣпaцiїле лорȣ în ачелȣ momentȣ ap fi gičitȣ
fъpъ gpeȣtate къ eĭ aбia пъpъsise ȣнȣ kîmпȣ
de бъtaie. Ічĭ bedeaĭ пе ȣнȣлȣ лȣnцitȣ пе пъ-
mîntȣ, kȣ пieптȣлȣ sъȣ desfъкȣtȣ, пе kape se
zъpea o mape panъ; dinkoačĭ ȣнȣ алтȣлȣ ле-
ga бpaцȣлȣ kamapadȣлȣĭ sъȣ че sînџера înkъ;
maĭ înkoлo doĭ din tpîншiĭ se къzneaȣ sъ pîdiче
пе ȣнȣ алтȣлȣ че eksnipase în бpaцеле ka-
mapazілорȣ sъĭ ші пе kape кътaȣ а'лȣ as-
кȣnde ла прівіріле челор-л'алцĭ ръniцĭ; în fȣnd,
împърцiцĭ în difepite gpȣпе, ȣniĭ îшĭ penapaȣ
apmеле; iap чеĭ-лалцĭ повesteaȣ fie-kape a-
mъpȣнтеле fanтелор лор.

Nȣmaĭ ръmînea îndoiaлъ къ mъ aflamȣ
înaintea gpoteĭ кȣпitanȣлȣĭ Pomanȣ, пе kape
îл ші zъpiĭ în ачелȣ momentȣ.

Ла ешiрea gpoteĭ ел sta плekatȣ asȣпpa

ꙋnꙋĭ kadavrꙋ, пърea kъ nічĭ kꙋmꙋ nꙋ пꙋtea sъ se familiapizeze kꙋ ideea kъ moaptea пꙋsese пentpꙋ totꙋ-d'aꙋna пeчetea sa aꙋꙋпpъ'ĭ, шi kъꙋta în toate modꙋpiлe sъ'л peadꙋkъ în simцipĭ.

Dap kape fꙋ mipapea mea kînd pekꙋnoskꙋĭ kadavpꙋлꙋ, epea kъminapꙋлꙋ Andpeĭ!...

În aчeлꙋ momentꙋ ꙋmбpa чe ꙋpmamꙋ skoase ꙋnꙋ цiпъtꙋ шi pъmase nemiшkatъ.

Ла цiпъtꙋлꙋ aчesta toatъ gpotъ se tꙋpбꙋpъ; fieшte-kape din aчeштĭ oamenĭ, ꙋitîndꙋ kъ чeĭ maĭ mꙋлцĭ din eĭ epeaꙋ pъniцĭ, пꙋsepъ mîna пe apmeлe лopꙋ шi maĭ înainte de a пꙋtea eꙋ пponꙋnцa o вopбъ saꙋ a faчe вpe o miшkape, eĭ dinпpeꙋnъ kꙋ kъпitanꙋлꙋ Pomanꙋ epeaꙋ afapъ din gpotъ шi o вoчe ingpozitoape, вoчea kъпitanꙋлꙋĭ stpigъ: Чine e?

Ꙋmбpa pъmase mꙋtъ шi eꙋ însꙋ'mĭ mъ miepdꙋsemꙋ kꙋ totꙋлꙋ шi tъkꙋĭ.

Kъпitanꙋлꙋ nꙋmaĭ aшtenъ шi пpъпъstiiлe pesꙋnapъ de detꙋnapea ꙋnꙋĭ pistoлꙋ. Глonцꙋлꙋ fлꙋepъ пe лîngъ ꙋpekia mea, aꙋzii ꙋnꙋ sꙋspinꙋ, шi ꙋmбpa чe ꙋpmamꙋ kъzꙋ!

Toatъ бanda se apꙋnkъ spпe kadavpꙋ, шi o гpoazъ пe pekꙋnoskꙋpъmꙋ!... Ꙋmбpa чe ꙋpmassemꙋ viktima kъпitanꙋлꙋĭ Pomanꙋ epa sъpmana Лina. Glonцꙋлꙋ stpъпꙋnsese пieпtꙋлꙋ eĭ, шi ea zъчea akꙋmꙋ fъpъ simцipĭ пe